

ANUL VI

IANUARIE 1936

Nr. 1

Motto : *Fără cinste și legalitate asanarea țării este imposibilă*

SIC COGITO...

REVISTĂ PERIODICĂ LUNARĂ

Director : DR. VICTOR CORBUL, medic-colonel în retragere
Redactor : CLUJ, Str. Gen. Grigorescu Nr. 16.

NB. Toată revista fiind scrisul meu, articolele nu sunt semnate aparte

„După“ Congresul economic dela Cluj.

(Reflecții . . .)

Am scris acest articolaș îndată după Congres ; nu l'am publicat însă atunci, căci nu voiam să tulbur așa iute atmosfera creiată de pe urma congresului, și mai credeam și eu că ajutorul va veni mai repede ; acuma, după ce oamenii s'au mai linișcit, respective mulți au rămas desilusionați, ajutorul încă nu vine, cuget, că ar fi bine a aminti unele lucruri, pe cari poate mulți le știu, dar nu le dau atenția cuvenită . . . iar la congres nu au fost amintite.

Poate că nu voiu fi pe placul tuturor, sunt însă părerile mele și le scriu așa cum cuget eu !

E adevărat, că creditul a suferit în cea mai mare parte prin legea lichidării datoriilor agricole și urbane, în parte însă a

suferit și suferă și de pe urmă unor pași pripiti, a unor măsuri inechitabile luate de bănci, măsuri, prin cari deponenții au fost foarte greu loviți în interesele lor, iar acționarii cu totul favorizați, capitalul acționar rămânând în majoritatea cazurilor neatins!....

Banca Națională a României poate tot da ajutor, căci până când deponenții, deposedați de drepturile lor, nu-și câștigă baremi o parte din pierderile suferite, nu vor mai avea încredere în bănci și nu-și vor lăsa ratele scadente convenite pe mai departe la bănci și atât timp cât deponenții stau de o parte, creditul nu poate prospera....

Nu vreau să țin prin cele spuse aci. că ajutorul, ce se va da decătră Banca Națională a României, *cam târziu și numai fiind silită la așa ceva* — nu va avea și ceva efecte favorabile asupra creditului, dar factorul principal al promovării creditului sunt și rămân tot numai deponenții, deocamdată atinși greu în drepturile lor, deoarece ei pun în circulație — prin bănci — sutele de milioane în formă de depuneri!...

Congresul ca atare a *întârziat foarte mult*....

1. Eu în această mică revistă (Anul IV. No. 7 din Iulie 1934) am apelat odată la Asociația Băncilor Ardelene „Solidaritatea”, cerând deadreptul ca „Solidaritatea”, să apelează la toți înalții demnitari bisericesci din Ardeal și Banat, să meargă în o audiență comună la M. S. Regele și să-I espună „neted” desastrul creditului de pe urma legii lichidării datorilor, deoarece dela parlamentari nu se poate accepta nimic, căci cei ce lucrau în comisia proiectului de lege de mai sus, aveau ei înșiși — cea mai mare parte — datorii de milioane și zeci de milioane și își trăgeau jar la oala lor!... Banca Albina, atât centrala din Sibiu, cât și filiala din Cluj, au primit numărul amintit mai sus al revistei, dar „Solidaritatea” a meditat ceva încetinel și numai după 1½ de an s'a ținut congresul. . . acest timp pierdut a influențat în rău creditul ardelean . . . așa e românul, se mișcă cu greu!

2. În No. 10 din Octomvrie 1934. al acestei reviste am espus părerile mele în privința reducerilor, ce se vor face deponenților, dar cine te ascultă?

Vina cea mare a băncilor cu ocaziunea ficsării reducerilor pentru deponenți a fost:

1. băncile au ascultat prea mult de B. N. a României în ceiace privesce calcularea pierderilor suferite și cine scie? . . . poate(?) că acest sfat se fi avut și o altă lature.... nu pot afirma

cu siguritate . . . dar poate să fie așa ? căci prin aplicarea strictă a acestor sfaturi, băncile ardelenе și-au înstreinat cu totul pe deponenți, aruncându-i poate(?) în brațele marilor bănci din Capitală, respective a filialelor acelora aflătoare în mai toate orașele ardelenе mai mărișoare — poate că mă înșel . . . poate că am dreptate ? . . .

2. băncile nu s'au pus în înțelegere cu deponenții, nu i-au chemat la o consfătuire, la o *invoire amiabilă*, așa cum cere legea, ci direcțiunea, Consil. de Administrație și acționarii s'au sfătuit singuri și au *impus* deponenților condițiile de reducere fără a-i asculta, adecă un soi de dictatură, ceva ilegal, care acum se răsbună.

3. băncile au arătat ca pierdere și valoarea scădută a tot soiul de acțiuni, rente etc. ce le aveau în portofoliu, și cari nu aveau nimic cu reducerea, ce avea să se facă deponenților.

4. băncile pe lângă calcularea pierderilor suferite cu 65% și 33% adecă maximul de pierdere — în loc de 50% și 20% — au mai pus în comput și % pentru o eventuală insolvabilitate, tot în spatele deponenților, adecă au aruncat tot ce numai au voit pe deponenți ! . . .

Sfatul dat de B. N. a fost deci că băncile să arunce tot balastul pe deponenți, computându-și pierderile cu maximul de 65% și 33% în loc de 50% și 20% așa cum prevede legea; ceva cu totul inechitabil ! . . .

Aceșt comput l'au motivat cu aceia. că dacă debitorii se vor folosi de toate avantajile legii, plătind datoria deodată, (un avantaj, ce se dă de bănci și în afara legii de lichidare), atunci ele — băncile — vor suferi pierderi de 70%, resp. 35%; computul acesta al băncilor nu e motivat, deoarece ele au mai mult folos din plata deodată cu reducere — favor de 70% resp. 35% decât din plata conform legii cu reducere de 50% resp. 20% în 17 ani respective 34 rate, și iată de ce :

1. luăm cazul că un debitor are la o bancă o datorie de 1000 lei ; merge la bancă și țice : eu voiesc a plăti datoria mea în 34 rate sau 17 ani cu reducerea de 50% ; i se face reducerea, rămân deci 500 lei de plată în 34 rate, plătesce ratele an de an și ce cugetați ? cât plătesce acest debitor în 34 de rate ? *numai 647 lei*, amortisare, dobândă laolaltă, ba mai molestează și banca timp de 17 ani, făcându-i-se pentru cele 34 rate de 34 ori documentele respective . . .

2. Acum luăm cazul unui debitor cu 1000 lei care ȃice, eu voiesc a plăti tot odată, i se face reducerea favor de 70%, r m n de plată 300 lei; banca are acești 300 lei total vărsați și plasați cu dobândă de numai 10%, cele 300 lei se duplice  in 7½ ani, (e sciut că un capital cu 5% dobândă se duplice  in 15 ani, deci cu 10% in 7½ ani), adecă face 600 lei; acești 600 lei plasați mai departe in alți 7½ ani se duplice  din nou, *avem deci 1200 lei* in 15 ani, pe c nd celalalt debitor cu reducerea de 50% in 34 rate sau 17 ani plătesce numai *647 lei*; acest calcul (647 lei) e luat din tabelele ficsate de oficialitate și se află și in cartea unui domn contabil dela Banca Centrală pentru Ind. și Com. din Cluj; va se ȃic  o diferință enormă, banca are un c știg aproape duplu față de cei 647 lei in 34 rate! . . . Afară de aceia dacă băncile, av nd să plătească pe deponenți in 5 ani, ar primi dela toți debitorii sumele datorate in 34 de rate, atunci cum ar putea satisface pe deponenți in 5 ani? . . . de sine se ințelege că in privința aceasta e și legea de vină, e cu totul inechitabilă!

Băncile vor obiecta, că ele nu pot da in împrumut toate sumele incasate deodată cu favorul de 70%, ele av nd să plătească ratele pentru deponenți; da, e adevărat; eu pe baza bilanțului făcut de comisia de 3 la o bancă, am făcut un calcul și am constatat, că dacă debitorii in majoritatea lor vor plăti, aș  cum motivează băncile % de 65 și 33 calculate la stabilirea pierderilor și mai apoi al reducerilor pentru deponenți, folosindu-se de avantajul de reducere favor de 70% resp. 35%, atunci băncile respective incaseaz  in acest fel o sumă aș  de considerabilă, care ajunge pentru plata ratelor leponenților din anul I. și II. (ratele fiind in primii doi ani foarte mici) și mai r m ne și un rest foarte respectabil, — aproape ½ — care poate fi plasat cu dobândă deja dela inceput; aș  stau lucrurile, nu cum le explică băncile — am avut in m n  bilanțul dela 3 bănci, pot deci judeca și eu!

Țin să amintesc aci incă o împrejurare : *Revista economică* organul oficios al „Solidarității“ in No. 9 din 3 Martie 1934 spune: „la acest sacrificiu, — adecă finanțarea legii datoriiilor agricole și urbane — dacă se va face. vor contribui instituiile de credit cu **absolut toate fondurile lor de rezervă**, deponenții la r ndul lor vor sacrifica și ei“.

Au procedat băncile aș  ? *nu!* c nd a fost vorba de reducere nu a mai cugetat nime la cele decretate de organul oficios

al „Solidarității“ deși aceste șire le-a scris secretarul „Solidarității“, redactor la revistă e avocatul Băncii Albina, iar Directorul revistei e Directorul băncii!

Si acum să punem cazul că B. N. a Rom., silită în urma unui vot al Parlamentului, va pune la dispoziția băncilor ardelenne 1 $\frac{1}{2}$ miliarde lei, crede cineva că numai prin această măsură creditul în Ardeal îndată se va ridica. va progresa? . . . nu, nici decât! . . . deoarece atâta timp cât deponenții nu vor fi măcar în parte desdaunați de pierderile suferite — ceiace trebuie impus băncilor prin o lege — nu se poate vorbi de ridicarea creditului; replătirea promisă a unor fonduri bisericesci și culturale nu face creditul! . . . și apoi cine scie. poate această promisiune e o manevră pentru a despărți pe înalții prelați de cătră ceilalți congresiști? . . .

Băncile cred că primind ajutor dela B. N. a Rom., vor face afaceri, vor da împrumuturi, vor avea venite . . . în parte se poate, dar până atunci, până când aceste venite se vor împărți în cea mai mare parte *că dividend* acționarilor, — cari în mare parte nu au pierdut nimic din capitalul lor — și *ca tantieme* Consil. de Administrație și Cenzori, iar deponenții nu vor fi și ei desdaunați măcar în parte — nu în decursul unui an, ci d. e. în timp de 10 ani — atâta timp nu se poate vorbi de credit! Nu ajutorul, ce-l va da B. N. a Rom.. — pe o bancă mijlocie vin 2-3 milioane ori și mai puțin — nice acționarii ori Consil. de adm. fac creditul, creditul îl fac simplaminte numai și numai deponenții și până când aceștia nu-și recapătă încrederea în bănci, atâta timp nu se poate vorbi de credit!

Să luăm un exemplu: Banca Albina din Sibiu, cea mai puternică bancă ardeleană, are un capital acționar de 100 milioane, iar deponenții de 750 milioane — cam atâta era bilanțul ultim ce l'am văzut — adeca depunerile sunt de 7 $\frac{1}{2}$ ori mai mari ca capitalul acționar. deci cu banii deponenților fac băncile afacerile și nu cu capitalul acționarilor, cari înghit an de an o mare parte din venitul băncilor, căci iată ce citim în Revista economică, organul „Solidarității“, No, 9 din 1934, se publică un tablou din care reiesă că la o bancă din „Solidaritatea“, în ultimii 12 ani (1919-1930) acționarii au primit la mână 234% din venitul băncii, ca dividend, iar deponenții abia 114% ca dobândă și ce e mai mult, acționarii mai totdeauna își scot dividendul în bani gata, pe când deponenții, cea mai mare parte, lasă dobân-

zile mai departe în bancă; aceasta sporesce mediul de circulație la bănci și nu capitalul acționar, care rămâne același an de an; cine se îndoiesce de cele relatate aci, binevoiască a ceta Revista economică No. 9 din 1934.

În consecință eu sunt de părerea că Congresul economic n'a făcut deocamdată nimic sau foarte puțin; eu cuget că trebuie să meargă mai departe și încă în tempo accelerat și așa propune ca membrii marcanți ai Congresului adecă toți înalții prelați precum și domnii Maniu, Vaida, Goga etc. — *uniți așa cum erau pe Convocătorul Congresului* — să meargă în o audiență comună la M. S. Regele, să-I espună lucrul și să se ceară în Parlament un mic adaus la legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane și anume:

1. B. N. a Rom. să fie obligată prin lege a pune la dispoziția băncilor din Ardeal o sumă de $1\frac{1}{2}$ —2 miliarde lei din suma de 450 milioane ce o primesce anual timp de 17 ani dela Stat adecă dela noi contribuabilii, așa cum prin lege e obligată a ajuta Creditul Rural, Creditul hipotecar etc.

2. Băncile din Ardeal să fie obligate tot prin lege a desdauna pe deponenți pentru reducerile făcute în timp de 10 ani.

Băncile să fie îndrumate ași calcula pierderile cu 50% resp. 20%, fără a adăuge % de insolvabilitate și fără a pune în calculul de pierdere rentele, acțiunile etc. aflătoare în portofoliu, cari pe deponenți nu-i interesează și atunci pierderile băncilor se vor reduce la 10—15% cu excepția unor mici bănci populare, cari au lucrat numai cu agricultorii și cari vor trebui ajutate mai bineșor și *nu desființate pe baza legii bancare, care ea ar trebui să fie desființată respective modificată!* . . .

Domnilor! *dela Congres au trecut peste 2 luni și nu se mai aude nimic, n'ar strica dacă s'ar face pași urgenți în continuare!* . . . bate fierul până e cald! . . .

